

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Alia Jansenii argumenta solvuntur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

vitiosa, aut vitiosa est cupiditas quâ mundus diligitur, aut à Iohanne prohibetur; aut laudabilis ista charitas, quâ per Spiritum Sanctum in corde diffusa, Deus amatur. Igitur prater amorem Dei supernaturalem, diffusum in cordibus nostris, per Spiritum Sanctum, datur alius amor Dei, qui non est vitiosa cupiditas, nimirum dilectio naturalis ipsius. Ex quo patet responsio ad primam probationem Minoris principalis Jansenianæ objectionis.

Ad secundam dicatur, homines à clara Dei visione exclusos, posse aliquâ beatitudine inferiori donari: nam ipse Adversarius docet, & ex Augustino probat, quod Adamus in statu innocenti, in quo non videbat Deum, habuit beatitudinem aliquam minus perfectam, & ut ipse loquitur, decoloratorem, visione beatâ: Cur nego similiter non licebit nobis dicere, quod esset in statu puræ naturæ possibilis aliqua beatitudo, minus perfecta, & decoloratio clarâ Dei visione? Si autem queratur in quo illa consisteret? Respondet Theologos eam constituere in perfectissima & suavissima contemplatione Dei auctoris naturæ, quæ non pertingeret ad claram eius visionem, sed esset duntaxat cognitio ejus activa, & haberetur ex creaturis, præsertim et subsistentiis separatis, cognitio, non solum per species acquiritas, sed præcipue per intus, & perfectam inditam. Addunt quod perfectissima illa cognitio, seu contemplatio, esset radix amoris naturalis Dei, & reliquarum virtutum naturalium, totiusque rectitudinis voluntatis, subindeque omne peccatum, omnemque inquietudinem & anxietatem excluderet.

Dices: Homo suam illam Dei contemplationem adeptus, claram eius visionem optaret, cum ex cognitione effectuum exciteret naturale desiderium videndi causam: Ergo illa contemplatio omnem inquietudinem non excluderet, nec omne desiderium hominis quietaret.

Respondet quod ex tali contemplatione oritur quidem desiderium videndi causam, at illud non esset absolutum, sed tantum conditionatum; nam appetitus videndi causam, visus effectibus, in eo tantum est absolutus, cui apparet possibilis talis visio: unde cum homini in puris naturalibus existentibus, non esset nota possibilitas divinæ visionis, in ipso tantum esset appetitus claræ visionis conditionatus, & imperfectus: conditionata autem & imperfecta voluntas, quæ velle dici solet, non movet hominem ut conetur obunere rem desideratam, adeoque nec inquietudinem aliquam aut anxietatem patitur: unde quidam Theologi admittunt in beatis appetitum conditionatum, seu velleitatem habentem majorem beatitudinem, absque ulla tamen inquietudine inde consequente.

Cæterum non possumus exactè definire omnes circumstantias futuras in illa beatitudine, quæ à Deo proponeretur hominibus in statu puræ naturæ. Aliqui putant quod in tali statu non esset futura resurrectio corporea mortuorum, sed homines qui bene operati essent in viâ, futuri essent beati tantum in anima, in qua præcipue consistit homo. Alii existimant in illo statu futuram corporum resurrectionem, subindeque homines in eo, non solum quantum ad animam, sed etiam quantum ad corpus, fore beatos. Alii dicunt, quod quando iustus ad debitum statum virtutis pervenisset, Deus in corpore & anima ipsam rapuisset, & vivum transulisset in locum

à se determinatum, ibique eum conservasset eternum, ut nunquam gustaret mortem: sicut Enoch & Eliam in paradisum transtulit, ubi eos usque ad diem iudicii sanos & incolumes servabit. Sed hæc nimis incerta sunt, & facilius possunt inquiri quam resolvi.

§. II.

Alia Jansenii argumenta solvuntur.

Objicies primò cum Jansenio: Dona integritatis & gratiæ sanctificantis dicuntur à SS. Patribus fuisse naturalia primis parentibus, ait enim Cælestinus primus in Epistola ad Episcopos Galliarum, *Homines prævaricatione ad naturalem possibilitatem & innocentiam perdidisse*: & Augustinus lib. 11. de Genesi ad litteram, dicit homines ea dona amittendo, amisisse *possibilitatem, & possibilitatem*; Ergo homines ante peccatum non potuerunt creati à Deo (de potentia saltem ordinata, & providente singulis rebus juxta id quod naturaliter exigunt) sine hujusmodi donis.

Respondet non solum id quod homo connaturaliter exigit, dici ipsi naturale, sed etiam id quod natura humana in sua origine & creatione accepit, quam vis ipsi indebitum & præternaturale sit: sic Augustinus serm. 14. de verbis Apostoli, vocat peccatum originale, *peccatum naturæ, seu naturale*, non quod naturæ humanæ connaturale sit, sed quia à nativitate nobis inest: in quo etiam sensu Apostolus ad Ephes. 2. ait quod *sumus naturâ filii iræ*. Unde etsi dona integritatis & gratiæ sanctificantis fuerint Adamo indebita, & superantia exigentiam humanæ naturæ, vocari tamen potuerunt naturalia à SS. Patribus, quia ipsi fuere in primo instanti creationis concessa, ut disp. 1. ostendimus. Idque non difficeret Jansenius, nam lib. de Gratia primi hominis cap. 9. aliquantò post initium, ait peculiarem esse Augustini ac discipulorum ejus phrasim, & Concilii Arausiaci, ut sub libertate & possibilitate naturali, ipsaque natura, totum illud comprehendatur, quod naturæ in ipsa prima conditione collatum est, etiam ipsa gratia habitualis, & alia dona supernaturalia tunc Adamo infusa.

Objicies secundò: Ex D. Augustino Deus non potest alicui regnum cælorum sine sua culpa denegare: Ergo est connaturaliter homini debitum, & sic non potest in puris naturalibus creati. Ultraque consequentia patet: Antecedens probatur. Nam S. Doctor lib. 1. de peccat. meritis & remissi. c. 3. lib. 1. ad Bonitacium cap. 22. & lib. 2. cap. 2. & serm. 14. de verbis Apostoli cap. 3. 4. & 5. & alibi, impugnat hæresim Pelagianam, asserentem non dari peccatum originale, & consequenter baptismum non prodesse parvulis ad illius remissionem, sed solum ad ingressum in regnum cælorum: impugnat, inquam, ea ratione, quia si pueri innocentes absque ullo personali aut originali peccato nascerentur, nulli posset Deus iuste denegare regnum cælorum; unde sermone citato de verbis Apostoli, in Pelagium sic invehitur: *Quare patrimonium regni cælorum ab ipsis innocentibus? Quæ est ista iustitia Dei? Dic quæso quid offendit parvulus non baptizatus, nullam habens culpam?* Sed hic discursus non valeret, si non existimaret beatitudinem supernaturalem esse ita homini connaturaliter debitam, ut ei non nisi propter

39 propter culpam denegari possit: Ergo, &c.

Respondeo hunc discursum D. Augustini non fundari in hoc, quod beatitudo supernaturalis sit absolute debita creaturæ intellectuali, sed in ordine jam statuto, secundum quem creatura intellectualis est elevata & ordinata ad finem supernaturalem, qui est possessio regni cælorum; hoc enim ordine posito, non potest Deus alicui denegare regnum cælorum absolute, nisi ob ipsius culpam; cuius rationem assignat S. Augustinus, quia non potest alicui iuste pœna infligi, nisi propter culpam; exclusio autem à gloria, supposita tali ordinatione, non potest non esse pœna. Unde in Tractatu de prædestinatione communiter docent nostri Thomistæ, quod licet voluerit reprobos, sine ulla causa ex parte ipsorum, à gloria excludere, prout exclusio à gloria dicit simplicem denegationem beneficii indebiti, noluit tamen exclusionem à gloria, ut est pœna in executione, nisi propter aliquod peccatum, vel personale, vel originale: nam supposita volitione non dandi gloriam reprobis, voluit permittere quosdam ipsorum mori in peccatis personalibus, quosdam in originali; propter huiusmodi peccata in executione illis æternam infligere pœnam, vel damni tantum, his nimirum qui decedunt in solo originali: vel damni & sensus simul, puta his qui decedunt in peccatis actualibus; cum quo stat quod absolute potuisset creare hominem, non elevando ipsum ad ordinem & finem supernaturalem, & illi sine ulla iniustitia regnum cælorum denegare.

40 Ad quod, licet Pelagiani admitterent puerum, in statu naturæ puræ genitum, non posse absque baptisate ingredi regnum cælorum; quia tamen vitam, sive salutem æternam, existimabant eorum innocentiam esse debitam; aliunde verò vita illa, absque ingressu in regnum cælorum, in quo duntaxat reperitur, haberi non potest; imò regnum Dei & vita æterna non distinguuntur (ut cap. 3. & 4. prædicti sermonis ostendit Augustinus) recte refert eorum doctrina, sive ex eo quod vita æterna innocentiam parvulorum absque baptisate morientium esset debita, quod similiter ingressus regni cælorum esset eorum innocentiam debitus; quasi sic arguens. Vita æterna per vos est debita innocentiam parvulorum absque baptisate morientium: Sed eam assequi non possunt sine ingressu regni cælestis: Ergo non absque iniustitia pueri non baptisati, carentes, ut docetis, omni culpâ, arcerentur à regno cælorum. Sed inde nihil contra doctrinam nostram: non enim asserimus, sicut Pelagiani, vitam æternam, sive beatitudinem supernaturalem, fore debitam innocentiam parvulorum, in statu naturæ puræ morientium, nec regnum cælorum à tali vita secernimus.

41 Objicies tertio: Homo non potest creari à Deo in statu in quo sit incapax rectitudinis & iustitiæ acquirendæ: Sed in statu naturæ puræ esset incapax illius; cum ex Augustino natura humana sine gratia sanctificante non possit habere quidquam iustitiæ & rectitudinis, nec ullam veram virtutem: Ergo homo non potest in statu puræ naturæ creari.

42 Respondeo concessa Majori, negando Minorem: nam ut in Tractatu de gratia ex ipso Augustino ostendemus, plures homines in statu naturæ lapsæ, extra statum gratiæ sanctificantis,

A imò & fidei, opera iustitiæ & virtutis exercent: sic enim loquitur Augustinus in libro de Spiritu & littera, contra Pelagianos scripto, cap. 27. & 28. *Quaedam facta infidelium & à Christi gratia alienorum sunt, quæ secundum iustitiæ regulam, non modo vituperari non possunt, sed etiam merito resequi laudamus.* Et lib. 4. contra Julianum Pelagianum cap. 3. in fine capituli, permittit Juliano dicere, bona quædam opera fieri per vires nature, dummodo ea esse sterilia ad vitam æternam promerendam fateatur. At certum est, quod non esset infirmior homo in natura pura, quam in natura lapsa; Ergo similiter posset in statu naturæ puræ, sine gratia iustificante & fide, aliquid iustitiæ & virtutis opera exercere.

B Sed dices: Quid ergo vult Augustinus, cum dicit nullam esse veram virtutem sine gratia?

Respondeo Augustinum nomine veræ virtutis intellexisse virtutem, quæ valeat ad nos liberandos à peccato, & beatificandos beatitudine supernaturali, ut declarat lib. 4. contra Julianum, capite 3. Virtutes autem & opera iustitiæ, quæ essent in statu puræ naturæ, non posset intellegere ad comparandam beatitudinem supernaturalem, seu visionem beatificam, sed solummodo essent ad acquirendam beatitudinem naturalem, in suavissima & perfectissima Dei contemplatione, & naturali ipsius dilectione consistentem, ut supra diximus.

C Objicies quarto: Angeli, & res purè corporeæ, non possunt (de potentia saltem ordinata, & providente rebus iuxta id quod conaturaliter exigunt) à Deo sine tota integritate suæ naturæ creari: Ergo nec homo; alias natura humana deterioris esset conditionis quàm reliquæ nature, etiam irrationales & purè corporeæ.

Respondeo concessa Antecedente, negando consequentiam & paritatem: Ratio discrimini est, quia natura humana hoc habet peculiare inter omnes naturas, quod constituitur ex partibus naturaliter sibi invicem oppositis & repugnantibus, ac proinde non subordinatis; neque hæc deterioritas conditionis naturæ nostræ, ad alias ei inferiores comparatæ, magis ejus excellentiæ repugnat, quàm potentia ad peccandum, quæ non reperitur in brutis.

D Objicies quinto: Deus de potentia sua ordinaria, seu ordinata, operante juxta exigentiam naturalem rerum, nullo naturæ nostræ precedente peccato, non potest creare hominem in statu, in quo sit incapax assequendi suam beatitudinem naturalem: At homo in partibus naturalibus conditus, esset incapax eam adipsendum: Ergo, nullo naturæ nostræ precedente peccato, non potest in statu naturæ puræ creari. Major patet: quælibet enim res creata exigit naturaliter assensionem sui ultimi finis, seu beatitudinem naturalem. Minor verò sua datur: Ut homo assequi possit beatitudinem naturalem, requiritur quod possit servare omnia præcepta legis naturæ; alias enim ea non observando peccabit; peccatum autem omne contra legem naturalem, cum sit essentialiter malum, sive miseria in ordine naturali, est impossibile cum beatitudine, etiam naturali: Sed homo in statu naturæ puræ non posset servare omnia præcepta legis naturæ, cum ea sine subordinatione appetitus inferioris ad superiorem diu servare nequeat, ob rebellionem continuam carnis contra spiritum, ex qua præceptum est in homine inclinatio ad vitia & peccata.

peccata, ut dicemus in tractatu de gratia; Ergo homo in puris naturalibus conditus, esset incapax perueniendi ad finem suum ultimum, seu beatitudinem.

Respondendo negando Minorem, Ad cuius probationem dico, quod licet homo in statu naturæ puræ careret subordinatione appetitûs inferioris ad superiorem, Deus tamen in multis suppeditaret auxilia intra ordinem naturæ specialia, quæ talis subordinationis carentiam aliquantulum supplerent, unde illorum beneficio inclinatio appetitûs & rebellionis concupiscentiæ possent resistere, & a peccato abstinere, ac in obedientia regis naturalis usque in finem pervenire, subindeque ad finem ultimum, seu beatitudinem naturalem pervenire. Nec dicas talia auxilia specialia statui puræ naturæ esse indebita, esse enim Deus concessionem huiusmodi auxiliorum in eo statu non deberet ipsi naturæ, ea tamen deberet suæ providentiæ, alias enim illa esset manca ac deficiens, si nullum ad finem determinatum perduceret.

Dices primo: Status naturæ puræ omne auxilium speciale, etiam ordinis naturalis, excludit; alioquin confunderetur cum statu naturæ integræ: Ergo homo in puris naturalibus conditus, non posset consequi suum ultimum finem per auxilia specialia ordinis naturalis, quæ Deus aliquibus gratuito & ex speciali providentiâ, præpararet & conferret.

Respondendo negando Antecedens: status enim naturæ puræ auxilia specialia ordinis naturalis non excluderet, sed solum gratiam supernaturalem entitativè, vel naturalem per modum habitûs & formæ permanentis, qualis foret gratia sanans naturam, eamque integram constituens integritate naturali, ut constat ex dictis in tertia disputatione. Unde juxta hanc solutionem, status naturæ integræ non confunditur cum statu naturæ puræ, sed per donum illud habituale, appetituum sensitivum rationi perfectè subjiciens, sufficienter ab eo distinguitur.

Dices secundo: Beatitudo ad quam homo naturaliter inclinatur, requirit tria, scilicet non posse offendi, non posse falli, seu perturbari, non posse mori: Sed hæc non possunt in statu naturæ puræ reperiri: Ergo non potest in eo statu reperiri beatitudo, ad quam homo naturaliter inclinatur. Minor patet, nam status naturæ puræ passibilitatem & mortalitatem includit, similiter & sollicitudines mundi, nec non contrarietatem appetituum, ex qua oritur sæpe mentis obnubilatio & deceptio. Major verò probatur: Ille solum est beatus, qui habet quidquid vult, qui nihil mali vult, & nihil patitur quod non vult, ut in pluribus locis monet Augustinus: Atqui homo naturaliter cupit non falli, non offendi, non mori; imò ex hoc quod naturaliter vult beari, vult etiam non mori; quia stabilitas, quæ sine immutabilitate haberi non potest, est de ratione beatitudinis: Ergo &c.

Respondendo quod cum creatura rationalis nec sibi identificet, nec sibi naturaliter conectat suum ultimum finem, de necessitate debet habere duplicem statum, scilicet motûs sive tendentiæ in finem, & quietis in ipso fine. Quare si duplex est modus status creaturæ intellectualis ordinatae ad beatitudinem supernaturalem, scilicet status tendentiæ ad beatitudinem, in quo non est immunitas à deceptioe & perturbationibus, nec immortalitas: & status quietis in hu-

jusmodi fine, qui dicitur status patriæ, cui nulla ex huiusmodi prærogativis deest: ita si Deus voluisset non ordinare hominem ad finem supernaturalem, sed eum relinquere in puris naturalibus, habuisset duplicem illum statum, scilicet tendentiæ ad suum ultimum finem connaturalem, in quo non fuisset immunitas à deceptioe, perturbatione, & morte; & statum quietis in huiusmodi fine, in quo non amplius ulla deceptio fuisset, nec mors, nec perturbatio. Porro hunc statum consecutus perfectè fuisset per mortem corporalem, exuendo scilicet mortalitatem quam habuisset ratione unionis animæ ad corpus, & remanendo solum secundum animam, absque ulla violentia: tum quia naturaliter anima non potest reuniri corpori; tum quia status separationis est connaturalis animæ, sicuti status unionis: cum enim sit media inter substantias purè spirituales, & formas corporeas, participat aliquid de utroque extremo; unde sicut formæ purè materiales subsistunt connaturaliter sine appetitu unionis cum corpore, & formæ materiales sunt connaturaliter in corpore sine appetitu separationis; ita anima rationalis habet connaturaliter duplicem statum, scilicet unionis cum corpore, in quo non appetit ex se separationem: & separationis, in quo ex suis naturalibus non appetit unionem.

Obijcies sexto: Si integritas non esset debita homini naturaliter, non posset eam habere per sua naturalia, sed indigeret aliquo dono gratuito vires naturæ superante, ad eam habendam: Sed hoc dici nequit; alias status naturæ integræ non distingueretur à statu gratiæ, sed ad illum pertineret: Ergo integritas est homini naturalis, subindeque sine illa creari nequit.

Respondendo quod licet homo non possit habere integritatem per sua naturalia, sed ad hoc indigeat dono puræ naturæ superaddito, non est tamen necessarium, ut illud donum sit entitativè supernaturale, cum non debeat necessariò ordinari ad aliquem finem supernaturalem, sed ad integrandam perfectionem naturalem, & tollendos naturales defectus unde potest esse de genere perfectionum naturalium, quatenus perfectio naturalis complectitur tam eas quæ sunt naturaliter debita, aut fluunt ex principiis naturalibus, quam eas quæ sunt consona ipsi naturæ, non elevando tamen ipsam ad aliquem finem supernaturalem, sed eam perficiendo in ordine ad naturalem: quare tale donum dicitur gratuitum solum secundum quid, quatenus est indebitum naturæ, quod Cajetanus appellat, *gratuitum possessivè*. De quo supra diximus, cum de statu naturæ integræ egimus.

§. III.

Diluuntur argumenta sumpta ex parte concupiscentiæ, quam homini in statu naturæ puræ convenire diximus.

Hæc argumenta fusè & lato calamo profertur Estius in 2. dist. 26. §. 6. & Jansenius libro 2. de statu naturæ puræ capite 11. & sequentibus: nos autem breviter ea expediemus.

Primum sic potest proponi. Nullum vitium est homini naturale: Sed concupiscentia, cum ad peccatum inclinet, est quoddam vitium: Ergo non potest homini convenire naturaliter, nec